

Hva må man tenke på når man designer nytt renseanlegg?

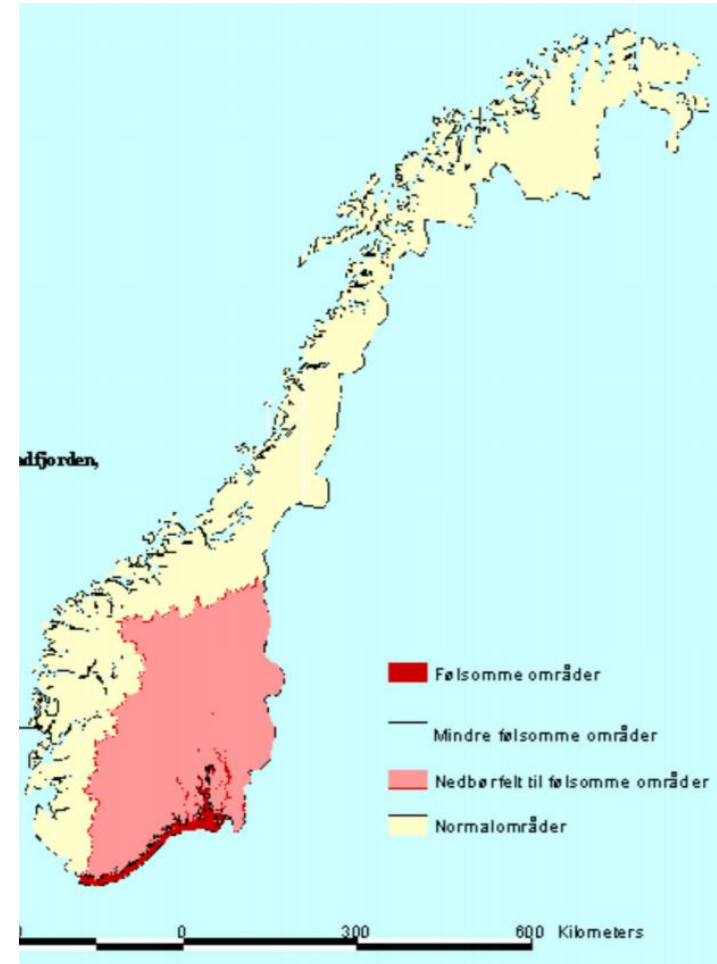
Anniken Alsos 11.10.17

- Rensekrav
- Kapasitet
- Dimensjonering mekanisk rensing - båndfilter
- Vedlikeholdspunkt
- Tomt/plassbehov
- Suksesskriterier

- ✓ Daglig leder Anniken Alsos
- ✓ Innholdet i presentasjonen er basert på erfaringer i bedriften på produksjon og drift av Sobyte filter i over 25 år
- ✓ Ble kjøpt opp av Nordic Water i 2016, fusjon i 2018
- ✓ Har nå tilgang på et større utvalg av renseteknologi og tilhørende utstyr (forbehandling, trommel- og skivefilter, transportskruer, presser, sandfilter)
- ✓ Design av et nytt anlegg er et samarbeid mellom eiere, prosjekterende, brukere og leverandører

Rensekrav for Nordland

- [Forurensningsforskriften](#)
- Kapittel 13 – **passende rensing** - mindre enn 2000 pe til ferskvann/elvemunning, eller 10.000 pe til sjø
- 20 % reduksjon SS/ maks 100 mg SS/l på utløp/ sil maks 1 mm porer/ slamavskiller

Rensekrav for Nordland

- Kapittel 14 - større eller lik 2000 pe til ferskvann/ elvemunning eller 10.000 pe til sjø
- **Primærrensing:** eksisterende anlegg/dispensasjon fra fylkesmannen på nye anlegg:
  - 20 % reduksjon BOF_5 / maks 40 mg O_2 /l
  - 50 % reduksjon av SS/ maks 60 mg/l
- **Sekundærrensing:** vesentlige ombygginger/nye anlegg:
  - 70 % reduksjon BOF_5 / maks 25 mg O_2 /l
  - 75 % reduksjon KOF_{CR} / maks 125 mg O_2 /l
- **Til elv:** også krav om 90 % fosforfjerning

Kapasitet

- Antall PE (personekvivalenter) må beregnes i forhold til renskravet: passende rensing eller sekundærrensing
- 1 PE = mengden organisk stoff som brytes ned biologisk med et biokjemisk oksygenforbruk over fem døgn (BOF_5) på 60 gram oksygen per døgn (hvor mye organisk material det er i vannet)
- Grovt 1 bolig = 5 PE, må også ta hensyn til:
  - Variasjoner i løpet av året (for eksempel turisme/hyttefelt)
  - Eksisterende/fremtidig industri
  - Fremtidig tilflytting
- $PE > 500-1000 \rightarrow$ silbåndteknologi

Må kjenne vannmengdene

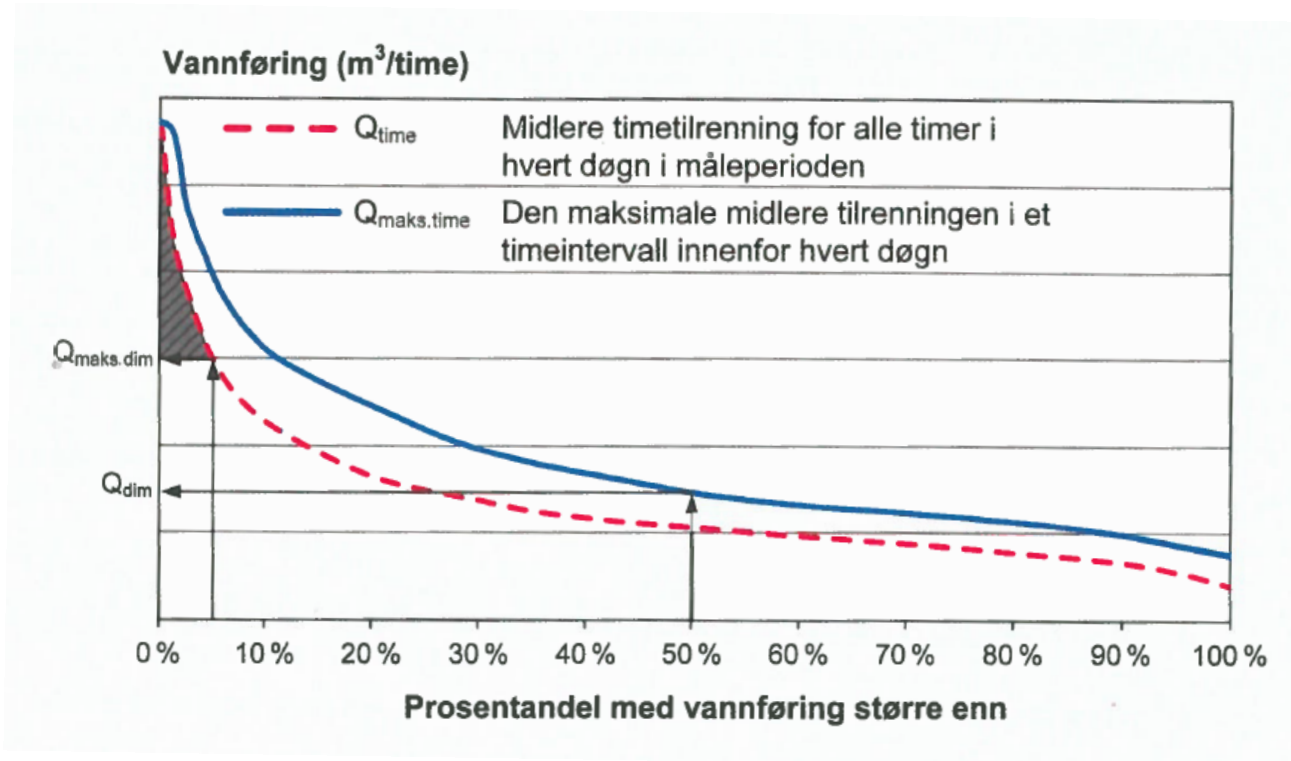

- Beregnes i henhold til bransjestandard (norsk vanns veiledning for dimensjonering av avløpsrenseanlegg (Ødegaard et al. 2009))
- Enten basert på eksisterende vannmålinger (over 1 år), eller ved beregning/anslag

Basert på målinger

- Q_{dim} – den maksimale tilrenning pr. time som overskrides i 50 % av årets døgn (median)
- Q_{maksdim} – den største tilrenning pr. time som skal kunne behandles i alle trinn i rensenanlegget

Basert på beregninger

$$Q_{\text{dim}} = k_{\text{maks}} * Q_s * K_{i_{\text{nd}}} * Q_i \text{ (m}^3\text{/time)}$$

k_{maks} = maks. timefaktor i et middeldøgn

Q_s = midlere spillvannsmengde (m³/time) over døgnet

$K_{i_{\text{nd}}}$ = midlere industriavløpsmengde (m³/time) over døgnet

Q_i = midlere infiltrasjonsmengde (m³/time) over døgnet

$$Q_{\text{maksdim}} = m * Q_{\text{dim}}$$

m = verdien analyseres og godkjennes av den som skal gi tillatelse, men bør ikke settes lavere enn 2

Valg av rensemetode

- Kjemisk rensing
- Biologisk rensing
- **Mekanisk rensing**
  - Slamavskilling
  - **Båndfilter**
  - Trommelfilter

Dimensjonering av
båndfilter, silingshastighet/
belastning: 20-80 m³/m²/t
[Primærrensing 2088 2005](#)
H.Ødegaaard

$$\text{Belastning} = \frac{\text{Vannmengde} \left(\frac{\text{m}^3}{\text{t}}\right)}{\text{Sildukareal} (\text{m}^2)}$$

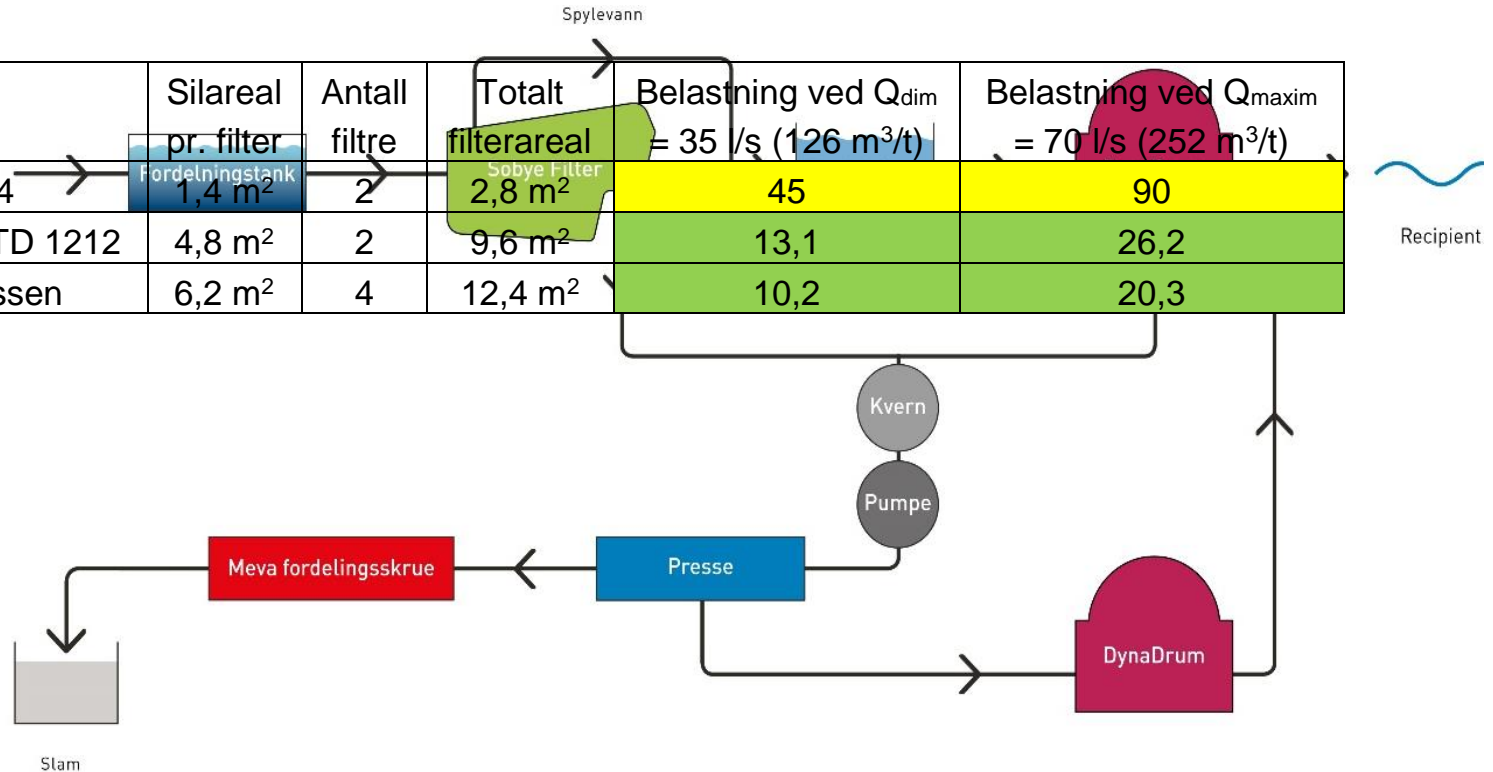
Rensemaskiner til passende rensing

- Anleggene dimensjoneres vanligvis etter $Q_{maksdim}$ oppgitt i konkurransegrunnlaget
- Eksempel: 1000 PE og $Q_{dim} = 15$ l/s (54 m³/t) og $Q_{maksdim} = 30$ l/s (108 m³/t) – passende rensing

Maskin	Areal m ²	Antall	Totalt	Qdim m ³ /t	Qmaks m ³ /t
				54	108
Sobye TD07	0,7	1	0,7	77	154
Sobye TD07	0,7	2	1,4	39	77
Sobye TD14	1,4	1	1,4	39	77
SM740-850	0,94	1	0,94	57	115
SM740-850	0,94	2	1,88	29	57
SM1200-2000	2,3	1	2,3	23	47
SM1200-2000	2,3	2	4,6	12	23

Primær/sekundær rensing?

	Silareal pr. filter	Antall filtre	Totalt filterareal	Belastning ved Q_{dim} = 35 l/s (126 m ³ /t)	Belastning ved Q_{maxim} = 70 l/s (252 m ³ /t)
Soby TD14	1,4 m ²	2	2,8 m ²	45	90
DynaDrumTD 1212	4,8 m ²	2	9,6 m ²	13,1	26,2
Hele prosessen	6,2 m ²	4	12,4 m ²	10,2	20,3

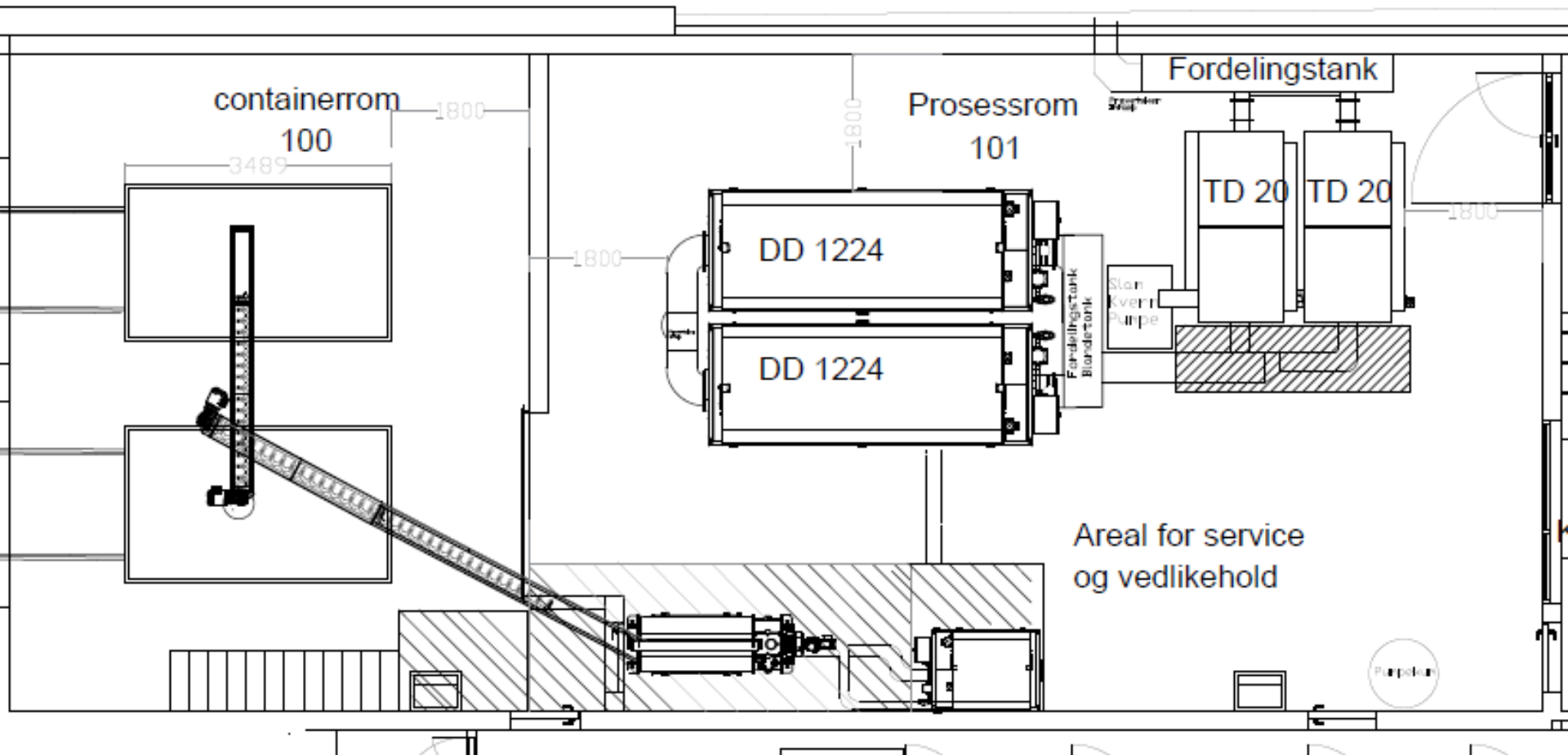

Tilkomst og service

- Hva er inspeksjonspunkt og hva er vedlikeholdspunkt?
- Må man demontere utstyr for å komme til?
- Må man løfte utstyr for å komme til?
- Er det tungt utstyr?
- Kan utstyret løftes av kran? Har vi kran?
- Må man stå i uheldige posisjoner for å komme til?
- Må man klatre opp i leider?
- Hvor ofte må man komme til vedlikeholdspunktene?
- Hva med tilhørende utstyr – pumper, prøvetakere

Eksempel

Tilkomst og service

- Viktig å tenke over hvor man trenger tilkomst for inspeksjon og vedlikehold
- Vedlikeholdspunkt må plasseres i arbeidshøyde
- Inspeksjonspunkt må være lett tilgjengelig
- Tenk levetid på utstyret – hvordan bytte innerkassett om 10 år?
- Vide porter
- Brede, rette trapper

Design av forenklet inspeksjon

SOBYE
by Nordic Water

Valg av porestørrelse på silduk

- Slitesterk og kjemikaliebestandig Polyester (PES)
- 800 μm , 500 μm , 300 μm , 120 μm
- Mange pumpestasjoner og betongrør gir større nedknusing av partikler i avløpsvannet
- 800 μm brukes til passende rensing
- 500 μm og 300 μm brukes til primær/sekundærrensing
- Sjeldent å se store forskjeller i rensesgrad på bakgrunn i porestørrelse:
  - partikkelnedbrytning er en stor faktor
  - Underdimensjonert – jo mindre biologisk matte – lavere rensesgrad

Rekkefølge

- Kontraher prosess først
- Prosjekter og bygg bygget etterpå
- Slipper utfordring med dyre tilpasninger i etterkant
- Ofte en fordel med 2 etasjer:
  - Prosess i andre et.
  - Container i første et.
  - Eventuelt pumpekum i kjeller

Unngå skråstilte transportskruer hvis man kan

Slambehandling

- Hvor tørt er slammet når det kommer ut fra båndfilteret?
- Ca. 8 % TS fra SOBYE båndfilter, og 1 % TS fra Nordic Water sine trommelfilter (skru versus pumpe slam)
- Hva skal slammet brukes til?
- Hvor langt skal slammet fraktes?
- Lange transportstrek → tørrest mulig slam
- Transport gjennom boligområder → tettest mulig containere
- OBS! Passer containerne til eksisterende transportbiler?

Fremtidige miljøkrav

- Utskilling av ristgods (plast og søppel)
- Problemstilling med tungmetaller?
- Avfallsmottak i fremtiden?
- Gjenvinning og sirkeløkonomi
  - Biogass
  - Fosfor

Suksesskriterier

- Lær av hverandre – søk råd fra flere
- Dagens renskrav – fremtidige krav?

- Helikopter-oversikt og god planlegging
- Involver driftspersonell!

- Unngå for definerte beskrivelser i underlaget
- KISS

- Kvalitetssikre konkurransegrunnlaget
- Tydelig og klart grensesnitt mellom leverandører

Suksesskriterier

- Involver alle fagene (el, rør, ventilasjon)
- Bruk kompetanse og erfaring hos leverandørene

- Samarbeid og god tone med naboer
- Sørg for fremdrift

- Etterrettelig, og grundige tilbakemeldinger på valg av leverandør – unngå bråk i ettertid

- SUKSESS!

Spørsmål?
Takk for mæ!